संस्कृत कथा

3834

कृ. न. ८८

अनंतव्रतकथा

७१० । पु ५

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(1) श्रीगणेशाय नमः॥ अथ भाद्रशुक्लचतुर्दश्यामनंतव्रतं॥ तच्च त्रिमुहूर्तोदयव्यापिन्यां कार्यं। मुहूर्तमपि चेद्भाद्रे पौर्णमास्यां चतु
र्दशी। संपूर्णां तां विदुस्तस्यां पूजयेद्विष्णुमव्ययं। तिथौ भाद्रपदस्यां ते चतुर्दश्यां द्विजोत्तम। पौर्णमास्यां समायोगे व्रतं चानंतकं
चरेदिति स्कांदभविष्योक्तेः। मुहूर्तेति त्रिमुहूर्तप्रशस्तपरं। अत एव माधवः। उदये त्रिमुहूर्तापि ग्राह्यानंतव्रते तिथिरिति।
यद्यपि मध्याह्ने भोज्यवेलायां समुत्तीर्य सरित्तटे। इत्यादिभविष्योक्तेः मध्याह्नः पूजाकालो भाति। तथापि तत्र पूजाविध्यभावा
न्न तद्व्यापिनी ग्राह्येति। इतिहाससरूपार्थवादाद्विध्युन्नयनात्माकूपस्सक्तु विधिनोदयव्यापिन्यां तस्यां पूजाविधानादिति।
अस्मिंश्च व्रते पूजितचतुर्दशग्रंथियुतदोरकबंधनं प्रधानं। संसारगह्वरगुहासु सुखं हर्तुं वांछंति ये कुरुकुलोद्भव शुद्धसत्वाः। संपूज्य च त्रिभुवनेश
मनंतदेवं बध्नंति दक्षिणकरे वरदोरकं ते वरदतिलस्यैव फलं [illegible] ता विधिः॥ ॥मासपक्षाद्युल्लिख्य पापनिर्मुक्त्युत्तमसिद्धिपुत्रपौत्र
भिवृत्तयोगधनधान्यपरमगतिप्राप्तये चतुर्दशवर्षावधि [illegible]तं करिष्य इति संकल्प्य सर्वतोभद्रं मंडलं विधाय तत्र मंडलदेवता आवाह्य तदु
पर्यंकं कलशं संस्थाप्य तत्र फणासप्तकमंडितं दर्भमयं देवं चतुर्दशग्रंथियुतदोरकमनंतं च तं पूजयिष्य इति संकल्प्य षोडशोपचारैः कलशो
परि पूजयेदिति साधारणप्रयोगे द्वितीयादौ तु गृहीतानंतव्रते ह्यनंतदोरकबंधनं च करिष्य इति संकल्पयेत्॥ ॥अथानंतपूजा॥ ॥मंडलं सर्वतो
भद्रं कृत्वा कुंभं तु विन्यसेत्। तत्र चाष्टदले पद्मे पूजयेद्विष्णुमव्ययं। कृत्वा दर्भमयं देवं फणासप्तकमंडितं। तस्याग्रतोऽनंतसूत्रं कुंकुमाक्तं सुशो
भनं। चतुर्दशग्रंथियुतमुपस्थाप्य प्रपूजयेत्। ततस्तु मूलमंत्रेण नमस्कृत्य चतुर्भुजं। नवाम्रपल्लवाभासं पिंगभ्रूश्मश्रुलोचनं। पीतांबरध
रं देवं शंखचक्रगदाधरं। प्रसन्नवदनं विष्णुं विश्वरूपं विचिंतयेत्। ध्यानं। आगच्छानंत देवेश तेजोराशे जगत्पते। क्रियमाणां मया पूजां गृहाण
सुरसत्तम। सहस्रशीर्षेत्यावाहनं। ततोयस्थिदेवताः। विष्णुरग्निस्तथादित्यौः सहस्राक्षः पितामहः। इंद्रः पिनाकी विघ्नेशः स्कंदः सोमस्तथैव च।
वरुणः पवनः पृथ्वी वसवोऽर्घ्यस्थिदेवताः। नानारत्नसमायुक्तं कार्तस्वरविभूषितं। आसनं देवदेवेश प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां। पुरुष एवेदमासनं। गंगा
दिसर्वतीर्थेभ्यो मया प्रार्थनया हृतं। तोयमेतत्सुखस्पर्शं पाद्यार्थं प्रतिगृह्यतां। एतावानस्येति पाद्यं। अनंतानंत देवेश अनंतफलदायक।

(1A) अनंतानंतरूपो सि गृहाणार्घ्यं नमोस्तु ते । त्रिपादूर्ध्वमर्घ्यं । कर्पूरवासितं तोयं मंदाकिन्याः समाहृतं । आचम्यतां जगन्नाथ मया दत्तं हि भक्तितः ।
तस्मादिं आचमनीयं । पंचामृतेन स्नपनं करिष्ये सर्वसिद्धिदं । कार्यं मे सिद्धिमायातु पूजिते त्वयि धातरि । पयो दधि घृतं दिव्यं माक्षिकं शर्करां
तथा । पंचामृतेन स्नपनं । गृहाण जगतोत्पते । पंचामृतस्नानं । गंगा च यमुना चैव नर्मदा च सरस्वती । तापी पयोष्णी रेवा च ताभ्यः स्नानार्थमाहृतं ।
तोयमेतत्सुखस्पर्शं स्नानीयं प्रतिगृह्यतां । यत्पुरुषेण स्नानं । पीतांबरयुगं देवं सर्वकामार्थसिद्धये । मया निवेदितं भक्त्या गृहाण सुरसत्तम ।
तं यज्ञमिति वस्त्रं । दामोदर नमस्तेस्तु त्राहि मां भवसागरात् । ब्रह्मसूत्रं सोत्तरीयं गृहाण पुरुषोत्तम । तस्माद्यज्ञादिति यज्ञोपवीतं । कस्तूरिकुंकुमो
पेतं कर्पूरेण ससंयुतं । गंधं दास्यामि देवेश अनंताय नमो नमः इति । तस्माद्यज्ञात्स० गंधं । अक्षताश्च सुरश्रेष्ठाः कुंकुमोक्ताः सुशोभनाः । वासुदेव जग
न्नाथ श्रीस्वामे स्वीकुरु प्रभो । अक्षताः । माल्यादीनि सुगंधीनि मालत्यादीनि वै प्रभो । मयाहृतानि पुष्पाणि पूजार्थं स्वीकुरु प्रभो । तस्मादश्वा इति पुष्पं ।
अथांगपूजा । अनंताय नमः । पादौ पूजयामि । संकर्षणाय० गुल्फौ० कालात्मने० जानुनी० विश्वरूपा० जंघे० विश्वनेत्रा० कटिं० मधुसूदना० मेढ्रं० पद्मनाभा०
नाभिं० परमात्मा० हृदयं० श्रीकंठा० कंठं० सर्वास्त्रधारिणे० बाहू० हरये० मुखं० वाचस्पत० जिह्वां० दामोदराय० दंतान्० केशवा० ललाटं० कमलासनाय० शिरः स
र्वात्मने० सर्वां० वनस्पतिरसोद्भूतो गंधाढ्यो गंध उत्तमः । आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोयं प्रतिगृह्यतां । यत्पुरुषमि० धूपं० आज्यं च वर्तिसंयुक्तं वह्निना
योजितं पुरा । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहं । ब्राह्मणोस्य मुखमिति दीपं । अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समन्वितं । नानाभक्ष्यसमायुक्तं
नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां । नैवेद्यं गृह्यतां देव भक्तिं मे ह्यचलां कुरु । ईप्सितं मे वरं देहि परत्र च परां गतिं । चंद्रमा मनसेति नैवेद्यं । इदं फलं मया देव स्था
पितं पुरतस्तव । तेन मे सफला वाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि । नाभ्या आसीदिति फलं । पूगीफलं महद्दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतं । कर्पूरादिसमायुक्तं तांबू
लं प्रतिगृह्यतां । सप्तास्यासन्निति तांबूलं । हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनंतपुण्यफलदमतः शांतिं प्रयच्छ मे । यज्ञेन यज्ञमिति
दक्षिणा । पंचवर्त्तिसमायुक्तं सर्वमंगलदायकं । नीराजनं निरीक्षस्व अनंताय नमो नमः । इति नीराजनं । मालतीमल्लिकापुष्पैर्नागचंपकपुष्पकैः ।

अ.द. पुष्पांजलिं दद्यात् ॥ गंधपुष्पाक्षतैर्युतं पुष्पांजलिं तथा पाणौ पात्रे वा नागरार्पितं । विष्णुमंत्रैः पुष्पांजलिः । अनंत कामान्मे देहि सर्वकामफलप्रद । कृ ... नाय नमस्तस्मै पुत्रपौत्रप्रवर्धनं ।
२ अनंतः सर्वकामानामभिप्रेपः सर्वकामदः । व्रतेनानेन सुप्रीतो भवतिह सदा मम । नमस्ते देवदेवेश नमस्ते धरणीधर । नमस्ते कमलाकांत
नमस्तेस्तु मरप्रिय । नमस्ते सर्वभूतेश वासुदेव नमोस्तु ते । प्रार्थना । अनंताय नमस्तुभ्यं सहस्रशीर्ष नमो नमः । नमोस्तु पद्मनाभाय नागा
धिपतये नमः । संसारगह्वरगुहासु सुखं विहर्तुं वांछंति ये कुरुकुलोद्वहशुद्धसत्वाः । संपूज्य च त्रिभुवनेशमनंतदेवं बध्नंति दक्षिणकरे वरदोर
(2) कं ते । अनंत संसारमहासमुद्रमग्नं समभ्युद्धर वासुदेव । अनंतरूपे विनियोजयस्व ह्यनंतसूत्राय नमो नमस्ते । दोरकबंधनमंत्रः । जीर्णदो
रकं पूर्ववत्संपूज्य विसर्जयेत् । न्यूनातिरिक्तानि परिस्फुटानि यानीह कर्माणि मया कृतानि । क्षमस्व चैतानि ममक्षमस्व प्रयाहि तुष्टः पुनरागमाय ।
इति पूजा । दाता च विष्णुर्भगवाननंतः प्रतिग्रहीता च स एव विष्णुः । तस्मात्त्वया सर्वमिदं ततं च प्रसीद देवेश वरान्ददस्व । प्रतिग्रहिद्विजश्रेष्ठ अनंतफ
लदायक । त्वत्प्रसादादहं विप्र मुच्येहं कर्मबंधनात् । पक्वान्नं फलसंयुक्तं सघृतं दक्षिणान्वितं । द्विजवर्याय दास्यामि व्रतसंपूर्तिहेतवे । मंत्रः अनंतः
प्रतिगृह्णाति अनंतो वै ददाति च । अनंतस्तारको भ्याम् अनंताय नमो नमः ... ायनदानं । अथ कथा युधिष्ठिर उवाच अहं दुःखी हि संजातो
भ्रातृभिः परिवारितः । कथं मुक्तिर्भवेदस्माकमनंतानुदुःखसागरात् । ये देवं पूजयित्वा वै प्राप्स्यामो राज्यमुत्तमं । अथवा किं व्रतं कृत्वा त्वत्प्रसा
दाद्भवीहि न । कृष्ण उवाच । अनंतव्रतमस्त्यन्यत्तिथावस्यामनंतके । सर्वपापहरं नृणां स्त्रीणां चैव युधिष्ठिर । शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां मासि
भाद्रपदे भवेत् । तस्यानुष्ठानमात्रेण सर्वपापं व्यपोहति । युधिष्ठिर उवाच । कृष्ण कोयमनंतेति प्रोच्यते यस्त्वया विभो । किं शेष उतनाग
अहोस्विदनंतस्तक्षकः स्मृतः । परमात्माथ वा तत्तो ह्यो ब्रह्म गीयते । क एष नंतसंज्ञो वै तथ्यं ब्रूहि केशव । कृष्ण० । अनंत इत्यहं पार्थ मम रूपं निबोध
य । आदित्यादिग्रहात्मा यो यः काल उपपद्यते । लवकाष्ठामुहूर्तादि दिनरात्रिशरीरवान् । पक्षमासर्तुवर्षाणि युगकालव्यवस्थया । योयं कालो
मयाख्यातः सोनंत इति कीर्तितः । सोहं कालो वा तीर्णो त्राभूभारोत्तरणाय च । दानवानां वधार्थाय साधूनां पालनाय च । अनादिमध्यपर्यंतं कृष्णं
विष्णुं हरिं शिवं । वैकुंठं भास्करं सोमं सर्वव्यापिनमीश्वरं । विश्वरूपं महाकालं सृष्टिसंहारकारकं । प्रत्ययार्थं मया रूपं फाल्गुनाय प्रदर्शितं । पु
र्वमेव महाबाहो योगिध्येयमनुत्तमं । विश्वरूपमनंतं च यस्मिन्निंद्राश्चतुर्दश । वसवोष्टादशादित्या रुद्रा एकादश स्मृताः । सप्तर्षयः समुद्राश्च प २

(2A)

वृताःसरितोद्रुमाः।नक्षत्राणि दिशोभूमिः पातालं भूर्भुवादिकं।माकुरुष्वात्रसंदेहो सोहं पार्थ न संशयः।युधिष्ठिर उ०।अनंतव्रतमहात्म्यं वि
धिं वद वदांवर।किं पुण्यं किं फलं चास्य अनुष्ठानं वतानृणां।केन चादौ पुरा चीर्णं मर्त्ये केन प्रकाशितं।एवं सविस्तरं कृत्वा ब्रूह्यनंतव्रतं मम।
कृष्ण उ०।आसीत्पुरा कृतयुगे सुमंतो नाम वै द्विजः।वसिष्ठगोत्रे चोत्पन्नां सुरूपां सद्भृगोः सुतां।दीक्षा नाम्नीं चोपयेमे वेदोक्तविधिना नृप।तस्याः
कालेन संजाता दुहितानंतलक्षणा।शीला नाम सुशीला सा वर्धते पितृवेश्मनि।माता च तस्याः कालेन ज्वरदाहेन पीडिता।विननाश नदीतीरे ययौ
स्वर्गे पतिव्रता।सुमंतस्ततोन्यां वै धर्मपुंसः सुतां पुनः उपयेमे विधानेन दुःशीला नाम नामतः।दुःशीलां कर्कशां चंडीं नित्यं कलहकारिणीं।सापि
शीला पतिगेहे गृहार्चनपरायणा।कुड्यस्तंभतुलाधारदेहलीतोरणादिषु।वर्णकैश्चित्रमकरोन्नीलपीतासितासितैः।स्वस्तिकैः शंखपद्मैश्च अर्च
यंती पुनः पुनः।ततः कालेन कृतिथ कौमारं वशा यत्र्मनि।पित्रा दृष्टा तदा तेन स्वी चिन्हा यौवने स्थिता।कस्मै देया मया शीला।विचार्येति सुदुःखितः।ए
तस्मिन्नेव काले तु मुनिर्वेदविदांवरः।कन्यार्थी चागतः श्रीमान् कौंडिन्य मुनिसत्तमः।उवाच नृपसंपन्नां त्वदीयां तनयां वृणे।पितादात्तो द्विजेंद्राय कौ
डिन्याय शुभे दिने।गृह्योक्तविधिना पार्थ विवाहमकरोत्तदा।निव[illegible]कं सर्वं प्रोक्तवान् कर्कशां द्विजः।किंचिद्दायादिकं देयं जामातुः परितोषकं।
तच्छ्रुत्वा कर्कशा क्रुद्धा प्रातिः।यं गृहमंडनं।पेटायां सुस्वरं बध्वा स्वगृ[illegible]नंतामिति।भोज्यावशिष्टचूर्णेन पाथेयं च चकार सा।कौंडिन्योपि विवाह्यैनां
पथि गच्छन् शनैः शनैः।शीलां सुभं वाबादाय चनवोढां गोरथेन हि।मध्याह्ने भोज्यवेलायां समुत्तीर्य सरित्तटे।ददर्श शीला सा स्त्रीणां समूहं र
क्तवाससं।चतुर्दश्यामर्चयंतीं भक्त्या देवं जनार्दनं।उपगम्य शनैः शीला पप्रच्छ स्त्रीकदंबकं।आर्याः किमेतन्मे ब्रूहि तत्किं नाम व्रतमीदृशं।ता
ऊचुर्योषितः सर्वास्तां सुशीलां शीलविभूषणां।अनंतव्रतमेतद्धि व्रतेनेनंतः स पूज्यते।साब्रवीदहमप्येतत्करिष्ये व्रतमुत्तमं।विधानं कीदृशं तत्र किं
दानं कोत्र पूज्यते।स्त्रियऊचुः।शीले सदन्नप्रस्थस्य पुन्नाम्ना संस्कृतस्य च।अर्घ्यं विप्राय दातव्यमर्धमात्रं निभोजनं।रात्र्या च दक्षिणां दद्याद्वि
भराद्यविवर्जितः।कर्त्तव्यं सरित्तीरे विधिनानेन मानिनी।स्नात्वानंतं समभ्यर्च्य मंडले धूपदीपकैः।पुष्पैर्गंधैश्च नैवेद्यैः पीतरक्तं सुडोरकं।

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3)

चतुर्दशग्रंथियुतं वामे करतले न्यसेत्॥ अनंतसंसारमहासमुद्रमग्नं समभ्युद्धर वासुदेव। अनंतरूपे विनियोजयस्व अनंतसूत्राय नमो नमस्ते
॥ अनेन दोरकं बध्वा तो कथयं स्वस्थमानसैः॥ ध्यात्वा नारायणं देवमनंतं विश्वरूपिणं॥ भुक्त्वा चांते व्रजेद्वेश्म सद्बोक्तं व्रते तव। छछ।॥ एवमाकर्ण्य राजेंद्र
प्रहृष्टेनांतरात्मना॥ सापि चक्रे व्रतं शीला करे बध्वा सुदोरकं॥ पाथेयमर्धं विप्राय दत्वा भुक्त्वा स्वयं ततः॥ पुनर्जगाम संहृष्टा गोरथेन गृहं स्वयं॥ भर्त्रा सह
वशमकप्रस्त्ययस्तत्क्षणान भृत्॥ तेनानंतव्रतेन तस्यास्त्वासौ गोधनसंकुलं॥ गृहाश्रमं स्थिया जुष्टं धनधान्यसमन्वितं॥ आकुलं व्याकुलं रम्यं सर्वत्रातिथि
पूजनैः॥ सापि माणिक्यकांचिभिर्मुक्ताहारविभूषिता॥ दिव्यांगवस्त्रसंछन्ना सावित्रीप्रतिमा स्वयं॥ कदाचिदुपविष्टाया दृष्टो वद्दुःसुदोरकः॥ शीलाया हस्त
मूले तु तेनोक्तं किमिदं त्वया॥ धृतं तु दोरकं ते तत् किमर्थं ब्रूहि तत्त्वतः॥ यस्य प्रसादात्सकला धनधान्यादिसंपदः॥ लभ्यंते मानवैश्चापि सीतं तायं मया ध्रु
तं॥ शीलायास्तद्वचनं श्रुत्वा भर्त्ता तेन द्विजन्मना॥ श्रीमदांधेन कोपेन ब्यारदं यं चोटितो रुषा॥ कोनंत इति मूढेन जल्पता पापकारिणा॥ क्षिप्तो ज्वालाकुलं
न्हौ हाहा कृत्वा प्रधावति॥ शील्ला गृहीत्वा तत्सूत्रं क्षीरमध्ये समाक्षिपत॥ तेन कर्मविपाकेन सा श्रीस्तस्य क्षयं गता॥ गोधनं तस्करैर्नीतं गृहं दग्धं धनं
गतं॥ यद्यथैवागतं हेतत्तत्तथैव पुनर्गतं॥ स्वजनैः कलहो नित्यं बंधुभिस्ताडितस्तथा॥ अनंताक्षेपदोषेण दारिद्र्यं पतितं गृहे॥ नकश्चिद्वदते लोके तेन सा
र्धं युधिष्ठिर॥ शरीरेणातिसंतप्तो मनसाप्यतिदुःखितः॥ निर्वेदपरमं प्राप्तः कौंडिन्यः प्राह तां प्रियां॥ कौंडिन्य उवाच॥ शीले ममेदमुत्पन्नं सहसा शोक
कारिणां॥ येनास्मि दुःखितो ह्याकंज्ञातः सर्वधनक्षयः॥ स्वजनैः कलहो गेहे न कश्चिन्मां प्रपद्यते॥ शरीरे नित्यसंताप क्लेशस्तथैव दासि दासि दाहरणः॥
ज्ञातानासि दुर्नियः कोत्र किं कृतं सुकृतं सवेदा॥ शीलाउवाच प्रत्युवाच ततः शीला सुशीला शीलमंडना॥ प्रायोनंतकृताक्षेपपापसंभवजं फलं॥ भवि
ष्यति महाभाग तदर्थं यत्नमाचर॥ एवमुक्तः स विप्रर्षिर्जगाम मनसा हरिं॥ निर्वेदात्तिर्जगा ~~मातन्न स्ताल्लसि~~ सकौंडिन्यः प्रयतो वनं॥ सेकृत संकल्पो
वायुभक्षो द्विजातयः॥ मनसा ध्यायचानंतं द्रक्ष्यामि च तं विभुं॥ यस्य प्रसादात्संजात मास्सेयां निधनं गतं॥ धनादिकं मनागो वसु दुःखसंप्राय को
एवं संचिंत्य सो यदाभ्याम विजने वने॥ तत्रापश्यन्महाचूतं पुष्पितं फलितं तथा॥ वर्जितं पक्षिसंघातैः कीटकोटिवृतं तथा॥ तमपृच्छत्वयानंतः क्वचिद्
दृष्टो महातरो॥ ब्रूहि सौम्य ममानंतं दुःखे चेतसि वर्तते॥ सोब्रवीन्न द्दृष्टो नंत क्वचिद्द्रक्ष्यामि वा द्विज॥ एवं निराकृतस्तेन स जगाम च दुःखितः॥ क द्रष्टा ३

Joint project of Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मीतांगच्छन्सददर्शगोमपश्यत्सवत्सकां।तृणमध्येप्रधावंतीं।सितश्वेतश्चपांडव।अब्रवीद्धेनुकेब्रूहिपश्यनंतस्त्वयेक्षितः।सोचोवाचाथकौडिन्योना
नंतंवेद्म्यहंद्विज।ततोव्रजन्ददर्शाग्रेगोवृषंशाड्वलेस्थितं।दृष्ट्वापप्रच्छगोस्वामिन्ननंतोवीक्षितस्त्वया।गोवृषस्तमुवाचेदंनानंतोवीक्षितोमया।ततो
3A) व्रजन्ददर्शाग्रेरम्यंपुष्करिणीद्वयं।अन्योन्यजलकल्लोलवीचीपर्यंतसंगमात्।छन्नंकिंजल्ककल्हारैःकमलोत्पलमंडितं।सेवितंभ्रमरैर्हंसैश्चक्रैःकारं
डवैर्बकैः।तेचापृच्छद्द्विजानंतोभवद्भ्यांनोपलक्षितः।ऊचतुस्तेद्विजश्रेष्ठनानंतोवीक्षितोद्विज।ददर्शाथवनेतस्मिन्गर्दभंकुंजरंतथा।तावप्युक्तौद्वि
जेनेत्थंनेक्षिताभ्यांनिवेदितं।एवंसंपृच्छन्नष्टाशःतत्रैवनिपसातह।कौडिन्योविह्वलीभूतोनिराशोजीवितेनृप।दीर्घमुष्णंचनिश्वस्ययया[illegible]नविसं
रत।प्राप्यसंज्ञामनंतेतिजल्पन्नुत्थायसद्विजः।नूनंत्यक्ष्याम्यद्यप्राणानितिसंकल्प्यचेतसि।उत्थाप्योद्बध्यवृक्षेस्मिन्तावद्दलसन्नम।कृपयानंत
देवोपिप्रत्यक्षःसमजायत।वृद्धब्राह्मणरूपेणइतराहीसुवाचितं।प्रगृह्यदक्षिणेपाणौगुहायांप्रविवेश्यतां।स्वांपुरींदर्शयामासविप्रनारीनरैर्युं
तां।तस्यांनिविष्टमात्मानंदिव्यसिंहासनेशुभे।पार्श्वस्थंशंखचक्र[illegible]गरुडैःशोभितं।दर्शयामासविप्रायस्वीयरूपमनंतकं।विभूतिसं
दैश्चानंतैरनंतममितौजसं।तंदृष्ट्वातादृशंरूपमनंतमपराजितं।[illegible]नोजगादसौचैजेयभावपुरःसरं।पापोहंपापकर्माहंपापात्मापापसंभ
वः।त्राहिमांपुंडरीकाक्षसर्वपापहरोभव।तच्छ्रुत्वानंतदेवेशः[illegible]ययागिरा।माभैस्त्वंब्रूहिविप्रेंद्रयत्तेमनसिवर्त्तते।कौंडिन्यः।ययाभ्र
त्वावलिप्तेनत्रोटितोनंतदोरकः।तेनपापविपाकेनभूतिर्मेप्रलयंगता।स्वजनैःकलहोगेहेनकश्चिन्मांप्रभाषते।निर्वेदाद्भ्रमरण्येतत्तवदर्शन
कांक्षया।कृपयादेवदेवेशत्वयात्मासंप्रदर्शितः।तस्यपापस्यमेशांतिंकारुण्याद्वक्तुमर्हसि।कृष्णउ०।तच्छ्रुत्वानंतदेवस्तमुवाचद्विजसत्तमं।भ
क्त्यासंतोषितोदेवःकिंचिद्दध्या[illegible]गिरा।अनंत०।स्वगृहंगच्छकौडिन्यमाविलंबंकरिष्यसि।चरानंतव्रतंभक्त्यानववर्षाणिपंचच।सर्वपापविशु
द्धात्माप्राप्स्यसेसिद्धिमुत्तमां।पुत्रपौत्रंसमुत्पाद्यभुक्त्वाभोगान्यथेप्सितान्।अंतेचस्मरणंप्राप्यमामुपैष्यस्यसंशयः।अन्यंचतेस्मरणंप्रा
प्यमामुपैष्यस्यसंशयं।अन्यंचतेवरंदद्मिसर्वलोकोपकारकं।इदमाख्यानकंयस्तुशीलानंतव्रतादिकं।करिष्यतिनरोयस्तुकुर्वन्त्वलमिदंशुभं।

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

अं० पू० ४ मो। चिरात्पापनिर्मुक्तः प्राप्नोति परमां गतिं। गच्छ विप्र गृहं शीघ्रं यथा येनागतोसि। कौं० उ० स्वामिन् दृष्ट्वा चिंते ... किं ... कौतूहलं
मया। अरण्ये भ्रमता दृष्टं न तद्वेत्मि नगद्गुरो। स चूतवृक्षः संतत्र का गौः को वृषस्तथा। कमलोत्पलक... शो... ...नाहरं। मेयाद्
दृष्टं महारण्ये किं न तत् पुष्करिणीद्वयं। कः खरः कुंजरः के। सो को सो द्वौ द्विजोत्तमः। अ० नं० स चूतवृक्षो विप्रो। सोपि ... दायशारदः। सोर्थिनो
पि न च प्रादा द्विष्येभ्यस्तरुतां गता। सा गौर्वसुंदरा दृष्टा स फलायात्वया द्विज। वृषो धर्मस्त्वया दृष्टः शार्दूलं ... र्मास्थितः। धर्माधर्मव्यव
वस्था नंतच पुष्करिणीद्वयं। ब्राह्मण्यौ के विदाप्यासतां भगिन्यौते परस्परं। धर्माधर्मादि यत्किंचित्तन्निवेदयितो मिथः। विप्रायन कचिद्द
त्तमथिथौ दुर्बले पि वा। भिक्षा दत्ता न चार्थिभ्यस्तेन पापेन कर्मणा। वीचिकल्लोलमालाभिर्गच्छतस्ते परस्परं। खरः क्रोधस्त्वया दृष्टः कुंजरो मद
उच्यते। ब्राह्मणं वा सनंतोहं गुहा संसार गह्वरं। इत्यकल्मष दे ... देवेश ... स्थीयते। स्वमाशायं स्ततं दृष्ट्वा। ततः स्वगृहमागतः। कृत्वानंतव्रतं
सम्यक् कृत्वा च ... पंचचा। भुक्त्वा सर्वमनंतेन यथोक्तं ... स्मरणं प्राप्य गतोनंतपुरं द्विजः। तथा त्वमपि राजर्षे कथां ... एवम्व्रतं
कुरु। प्राप्स्यसे चिंतितं सर्वमनंतस्य वचं यथा। यश्चतुर्दशे वर्षे फल... षैकेनंतदाप्नोति कुलोपाख्यानकं व्रतं। एतत्ते कथितं ... सुलभं व्रतं।
यत्कृत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः। ये पि शृण्वंति सततं श्राव्यमानं ... तये। तेपि पापविनिर्मुक्ताः प्राप्स्यंति च हरेः पुरं। संसार गह्वर गुहा स सुखं
विहर्तुं वांछंति ये कुरुकुलोद्भव शुद्ध सत्वाः। संपूज्य च त्रिभुवनेश ... बध्नंति दक्षिणकरे वरदोरकं ते इति कथा समाप्ता ...

(5)

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com